

ORIENTERINGSSAK

Til:

Møtedato:

Sak:

Universitetsstyret

01.12.2022

Midlertidige ansettelser ved UiT Norges arktiske universitet

Rektor orienterer i denne saken om bruk av midlertidige ansettelser ved UiT per november 2022, og om planer for videre arbeid.

Bakgrunn

Andelen midlertidige ansatte i universitets og høyskolesektoren har hatt stor oppmerksomhet over flere år. Kunnskapsdepartementet (KD) formidler klare forventninger om redusert midlertidighet i tildelingsbrevet for 2022: «Regjeringen forventer at institusjonene arbeider målrettet med å redusere antall midlertidige stillinger, og at styrene har økt oppmerksomhet på utviklingen i de ulike stillingskategoriene. Målsettingen er at midlertidigheten i UH-sektoren ikke skal være høyere enn i arbeidslivet ellers. Regjeringen vil i den forbindelse vurdere UH-lovens bestemmelser om midlertidighet.» I tilbakemeldingen fra KD til UiT i forbindelse med etatsstyring 2022, heter det at «UiT ligger rundt sektorsnitt på midlertidighet og bør fortsette det gode arbeidet med å redusere midlertidigheten i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger som nå ligger på 12,3 %».

Også i *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning*, publisert i september 2022, skrives det om at den høye andelen vitenskapelig ansatte i midlertidige stillinger i universitets- og høyskolesektoren har vært et problem over tid, og at det på tross av langvarige diskusjoner og en rekke politiske initiativer bare har vært en liten nedgang i andelen som er i midlertidige stillinger. Regjeringen har en klar målsetting om å få ned midlertidigheten slik at den kommer på samme nivå som i det øvrige arbeidslivet, og kommer til å foreslå endringer i universitets- og høyskoleloven som strammer inn muligheten for midlertidige ansettelser. Andel midlertidige ansatte i det øvrige arbeidslivet regnes av KD å være rundt 8,5 %, og målet er at sektoren skal nå dette i løpet av regjeringsperioden.

UiT har de siste årene arbeidet systematisk for å redusere bruken av midlertidige ansettelser. I februar 2020 ble det fastsatt en handlingsplan for reduksjon av andel midlertidige ansettelser, med mål og tiltak for institusjonen. Som del av handlingsplanen ble følgende gjennomgående måltall satt for de tre hovedgruppene av stillinger:

- 15 % innen undervisnings- og forskerstillinger
- 12 % innen støttestillinger for undervisning, forskning og formidling
- 10 % innen administrative stillinger

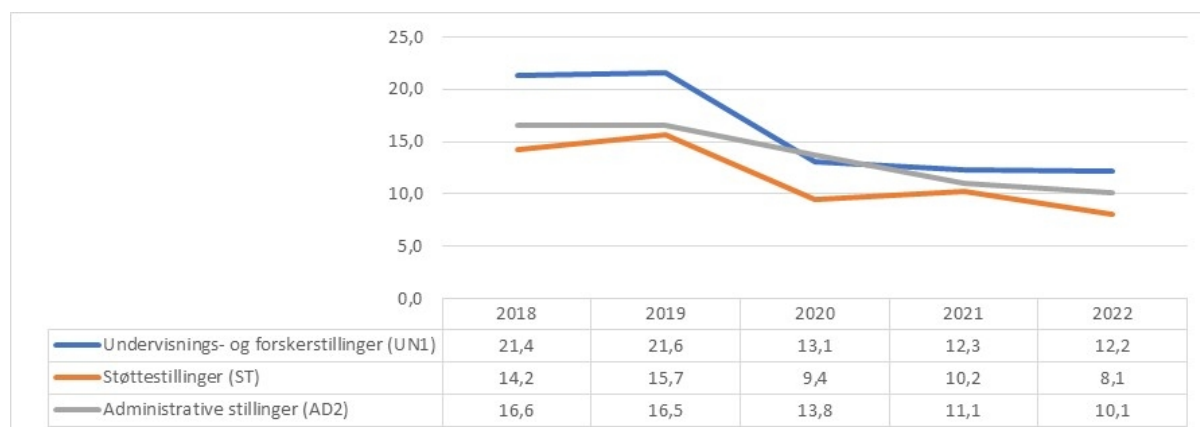
Som vist i figur 1.1 har andelen midlertidige ansettelser ved UiT gått betydelig ned etter 2019. De to mest sentrale tiltakene for å oppnå reduksjon i midlertidige stillinger var å innføre hovedregel om fast tilsetning ved varighet over to år, eller dersom sterkt stillingsvern inntreffer i løpet av en kortere ansettelsesperiode, og å omgjøre ansettelser på kvalifiseringsvilkår på grunnlag av manglende pedagogisk basiskompetanse fra engasjement til faste stillinger. Det er også gjort forbedringer i datakvalitet. Handlingsplanen er formelt sett utløpt, men disse praksisene er i stor grad blitt videreført ved UiTs enheter.

Status for november 2022

Rapporterte personaldata til Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) 01.11.2022 viser at andelen midlertidige årsverk ved UiT for de tre stillingsgruppene samlet i 2022 er på 10,9 %. Dette er lavere enn gjennomsnittet for universitetene og for sektoren. For hver av de tre hovedgruppene av stillinger er andelen midlertidige årsverk:

- 12,2 % for undervisnings- og forskerstillinger, som er lavere enn UiTs mål i 2020 om 15 % og lavere enn snittet i sektoren i 2022,
- 8,1 % for støttestillinger, som er lavere enn UiTs mål i 2020 om 12 % og snittet i sektoren i 2022,
- 10,1 % for administrative stillinger, som treffer UiTs mål i 2020 om 10 %, men er høyere enn snittet for sektoren i 2022.

Figur 1.1 Andel midlertidige årsverk i utvalgte stillingsgrupper¹, UiT (2018-2022). Prosent



Kilde: DBH/HK-dir

Nasjonalt anvendes ulike indikatortall for midlertidige ansettelser, og måten midlertidighet beregnes på ble i 2021 endret etter anbefalinger fra en arbeidsgruppe nedsatt av KD.² Andel årsverk i undervisnings- og forskerstillinger (gruppe UN1) inngår blant de nasjonale styringsparametrene. Her gjøres det fratrekk for årsverk i bistillinger og åremål. I tillegg anvender nasjonal statistikk tall for en gruppe med støttestillinger til forskning og undervisning (ST) og en gruppe for administrative

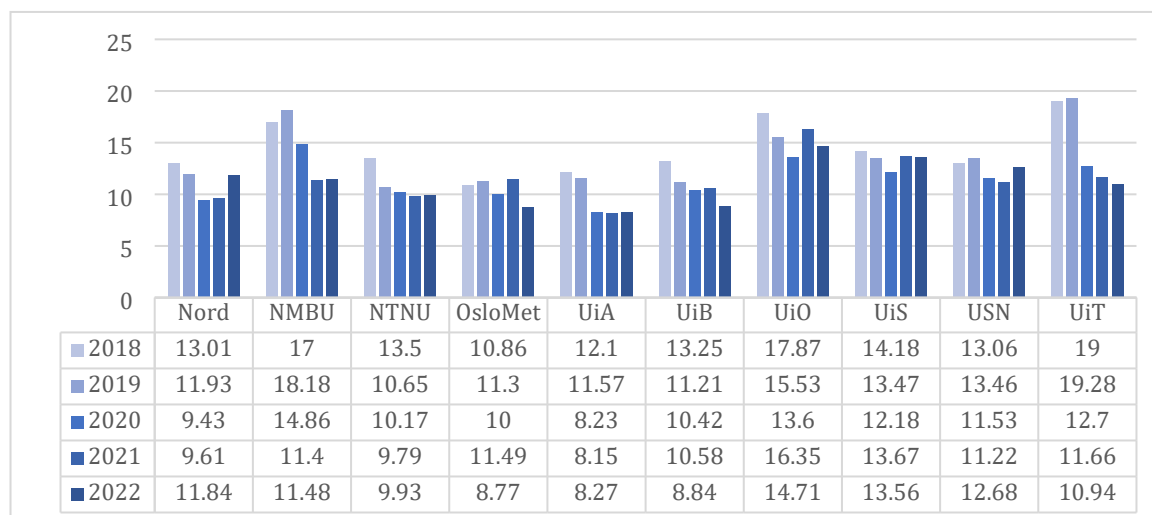
¹ Stillingsgruppene tilsvarer inndeling som benyttes i nasjonal statistikk der UN1 omfatter høyskolelærer, høyskolelektor, universitetslektor, amanuensis, førsteamanuensis, høyskolelektor, professor, forsker, forskningssjef, førstelektor, professor, undervisningsdosent, dosent. AD2 er førstesekretær, konsulent, førstekonsulent, fullmektig, førstefullmektig, sekretær, kontorleder, arkitekt, avdelingsarkitekt, overarkitekt, prosjektleder, utredningsleder, seniorarkitekt, spesialrådgiver, rådgiver, seniorkonsulent, seniorrådgiver, sekretær, seniorsekretær, seniorrådgiver. Støttestillingene (ST) er bibliotekfullmektig, bibliotekar, bibliotekleder, hovedbibliotekar, avdelingsbibliotekar, bibliotekar, spesialbibliotekar, ingeniør, overingeniør, senioringeniør, ingeniør, avdelingsingeniør, forskningstekniker, led. forskningstekniker, teknisk assistent, tekniker, forskningstekniker, seniorforskningstekniker.

² [Om midlertidighetsstatistikken i UH-sektoren: Rapport fra arbeidsgruppen som har sett på mulige endringer/forbedringer i midlertidighetsstatistikken for UH-sektoren](#)

stillinger (AD2). Som samlede mål for midlertidighet ved institusjonene anvendes tall for de tre stillingsgruppene samlet.

Sammenlignet med de andre universitetene viser figur 1.2 at UiT plasserer seg i et midtsjikt når det gjelder andel midlertidige ansettelses. Gjennomsnittet for sektoren har siste år hatt en nedgang på cirka ett prosentpoeng. Blant de store breddeuniversitetene skiller UiB seg ut med 8,84 % midlertidige årsverk. Både gruppen for støttestillinger og administrative stillinger ved UiB har andel midlertidige årsverk på under 8 prosent.

Figur 1.2 Midlertidige årsverk stillingsgrupper samlet, universitetene (2018-2022) Prosent



Kilde: DBH/HK-dir

Andelen midlertidige årsverk ved UiT går i 2022 ned innenfor alle de tre stillingsgruppene, men ser vi nærmere på de enkelte enhetene er bildet mer sammensatt og utviklingen mindre entydig. Som figur 1.3 viser har andelen midlertidige årsverk i 2022 gått opp med mer enn ett prosentpoeng ved både HSL-fak, Jurfak og IVT-fak. Det har vært redusert andel midlertidighet ved BFE-fak, Helsefak, NT-fak og UMAK.

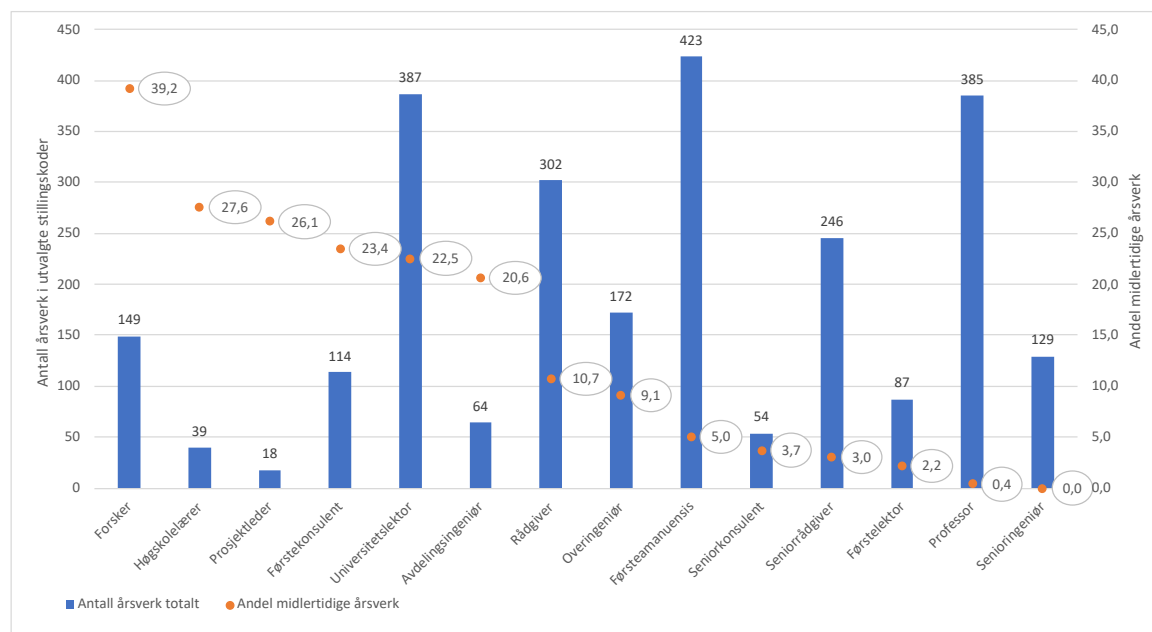
Figur 1.3 Midlertidige årsverk stillingsgrupper samlet, UiT (2018-2022) Prosent



Kilde: DBH/HK-dir

Figur 1.4 viser at noen stillingskoder ved UiT skiller seg ut med høyere andel midlertidige årsverk. Blant vitenskapelige stillinger er det høyest midlertidighet i stillingskodene for forskere, universitetslektorer og høyskolelærere. I støttestillingene er det nokså høy andel midlertidige ansatte i avdelings- og overingeniørstillingene, og blant administrative stillinger er det høyest andel midlertidige ansatte førstekonsulenter, rådgivere og prosjektledere. Utenom de stillingstypene som telles med i nasjonale indikatorer for midlertidighet, er det slik at UiTs andel midlertidige årsverk blant renholdere og driftsteknikere ligger lavt. Stipendiater og postdoktorer teller ikke med da disse har status som utdannings- og åremålsstillinger.

Figur 1.4 Antall årsverk totalt og andel midlertidige i utvalgte stillingskoder, UiT (2022)



Kilde: DBH/HK-dir

Grunnlag for midlertidige ansettelser

Ovenfor er det omtalt hvordan midlertidige årsverk fordeler seg mellom enheter og stillingskoder ved UiT. Det er også slik at det er ulike grunnlag eller hjemler for å foreta midlertidige ansettelser. For 2022 ser vi at anslagsvis 30 % av de midlertidige årsverkene er vikarer for ansatte som forventes å komme tilbake til sine stillinger. Videre er det blant vitenskapelige stillinger og særlig i koden universitetslektor, en andel ansatte som er i faste stillinger, men står som midlertidig ansatt fram til faglige kvalifikasjonskrav er fullt oppfylt. Disse finner vi særlig innenfor helse- og omsorgsfag ved Helsefak. Blant UiTs midlertidige årsverk er det også engasjementer for næringslivsmentorer, studentassistenter og personer finansiert gjennom ordninger som Scholars at Risk og Ukraina-støtte, samt engasjementer knyttet til oppdrag for Riksantikvaren og andre myndigheter. Slike engasjementer er ønskede for institusjonen, og det er vurdert som mest riktig ut fra den faktiske situasjonen å velge midlertidige ansettelsesforhold. Dette sammensatte bildet av grunnlagene for midlertidige ansettelser, innebærer at finansieringen er knyttet både til bevilgningsøkonomien og til eksterne forskningsmidler.

Videre arbeid

Det har gjennom de siste årene vært arbeidet systematisk ved UiT med sikte på å redusere andelen midlertidige ansettelser. Fra 2018 til 2022 er andelen midlertidige årsverk i undervisnings- og forskerstillinger redusert fra 21,4 til 12,2 %, og det er også vesentlige reduksjoner for de andre

stillingsgruppene. Det er likevel slik at noen fakulteter har en økning i andelen midlertidig ansatte i 2022.

Kunnskapsdepartementet har satt mål om at bruk av midlertidige ansettelse i sektoren skal være på nivå med arbeidslivet ellers i løpet av regjeringsperioden. Ved UiT ble det i styresak 26/22 den 30.9.2022 satt mål om at andelen midlertidige ansatte skal reduseres til gjennomsnittsnivå i statlig sektor innen 2027, jf. forslag til utviklingsavtale mellom Kunnskapsdepartementet og UiT Norges arktiske universitet. Ledelsen ved UiT avventer KDs tilbakemelding på utviklingsavtalen, og vil arbeide videre med mål og tiltak på området, og også se hen til erfaringer fra andre institusjoner i universitets- og høyskolesektoren.

Dag Rune Olsen
rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Odd Arne Paulsen

Saksbehandler: Randi Østhus og Liv-Ragna Garden